

Νίκος Κομνηνός

Καθηγητής Αστικής Ανάπτυξης και Πολιτικής Καινοτομίας

Ερευνητική Μονάδα URENIO, Πολυτεχνική Σχολή, ΑΠΘ

Τηλ.: 2310 995581 - Fax: 2310 995583

Email: komninos@urenio.org - Website: www.urenio.org/komninos

ΣΥΝΑΡΘΡΩΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ RIS3 ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ RIS3

Οι στρατηγικές RIS3 των 13 περιφερειών της χώρας είναι στην τελική τους φάση και οι ΕΔΑ έχουν αρχίσει να υποβάλλουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Περιφερειακής και Αστικής Πολιτικής, τις τελικές εκθέσεις RIS3 προς έγκριση. Εντούτοις, η ολοκλήρωση τόσο των Περιφερειακών RIS3 όσο και της Εθνικής Στρατηγικής RIS3 προϋποθέτει την ευθυγράμμιση των στρατηγικών και διατύπωση μιας συνεκτικής στρατηγικής με συμπληρωματικούς στόχους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Από την κατάθεση των draft τελικών RIS3 των περιφερειών διαπιστώνουμε ότι περιλαμβάνουν – σε διαφορετικό βαθμό επεξεργασίας και πληρότητας – (1) Ανάλυση της παραγωγικής εξειδίκευσης και του συστήματος καινοτομίας για την επιλογή τομέων προτεραιότητας, (2) Διαδικασίες Επιχειρηματικής Ανακάλυψης για εντοπισμό ευκαιριών επένδυσης, (3) Διατύπωση στόχων και λογικής παρέμβασης για την επίτευξη των στόχων, (4) Σχέδιο Δράσης και κοστολογημένες προσκλήσεις δράσεων, και (5) Σύστημα και δείκτες παρακολούθησης, και αρχές διακυβέρνησης.

Η συνάρθρωση επομένως περιφερειακών και εθνικής RIS3, και εξασφάλιση συνοχής και συμπληρωματικότητας, πρέπει να πραγματοποιηθεί στα παραπάνω πέντε βασικά κεφάλαια των RIS3, λαμβάνοντας υπόψη ορόσημα και δεσμεύσεις που έχουν διατυπωθεί σε εθνικό επίπεδο, όπως οι Πλατφόρμες Καινοτομίας, τα εγκεκριμένα Επιχειρησιακά Προγράμματα, οι Επενδυτικές Προτεραιότητες κατά Θεματικό Στόχο, η λογική παρακολούθησης με δείκτες εκροής και αποτελέσματος, κ.α.

Αναλυτικά, για την συνάρθρωση των Περιφερειακών - Εθνικής RIS3 προτείνεται:

1. Ανάλυση παραγωγικού συστήματος, εξειδίκευση, κρίσιμη μάζα, καινοτομία: Άξονας συνάρθρωσης των στρατηγικών πρέπει να είναι οι Πλατφόρμες Καινοτομίας που προσδιορίζουν μεγάλους τομείς παρεμβάσεων. Στις περιπτώσεις που οι περιφερειακές RIS3 επιλέγουν τομείς προτεραιότητας που δεν εντάσσονται στις εθνικές πλατφόρμες καινοτομίας ή οριζόντιες δράσεις σε πολλούς τομείς, η χρηματοδότηση των δράσεων αυτών να πραγματοποιηθεί μόνο με πόρους των ΠΕΠ. Οι οριζόντιες δράσεις όπου και όποτε αυτές προκρίνονται σε περιφερειακό ή/και εθνικό επίπεδο πρέπει να μην αντιβαίνουν την αρχή της εξειδίκευσης και της συγκέντρωσης πόρων σε επενδυτικές δραστηριότητες όπου υπάρχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

2. Επιχειρηματική ανακάλυψη: Δεδομένου ότι οι Διαδικασίες Επιχειρηματικής Ανακάλυψης δεν έχουν επαρκώς πραγματοποιηθεί στις περισσότερες Περιφέρειες, η συνάρθρωση των στρατηγικών μπορεί να βασισθεί στα συμπεράσματα και κατευθύνσεις από (α) τα πilotικά έργα και (β) τις Πλατφόρμες Καινοτομίας. Σε όποιους τομείς προτεραιότητας δεν υπάρχουν επαρκή συμπεράσματα ΕΑ, θα πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια ώστε η προκήρυξη των δράσεων να συμβαδίζει με τις επενδυτικές προτεραιότητες του ιδιωτικού τομέα. Η προκήρυξη πιλοτικών δράσεων σε όσες Περιφέρειες έχουν ολοκληρώσει τις αναθεωρήσεις των RIS3 τους θα παίξει το ρόλο της δοκιμής σε πραγματικές συνθήκες των συμπερασμάτων των RIS3. Πρέπει όμως να βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια, όπως το εθνικό πιλοτικό των υδατοκαλλιεργειών που θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως υπόδειγμα σχεδιασμού δράσεων από την οπτική της Επιχειρηματικής Ανακάλυψης.

3. Διατύπωση στόχων – λογική παρέμβασης: Η ευθυγράμμιση στο πεδίο αυτό μπορεί να γίνει με βάση τις Επενδυτικές Προτεραιότητες (1α, 1β), (2α, 2β), και (3α, 3β, 3γ, 3δ) των αντίστοιχων Θεματικών Στόχων. Οι περισσότερες περιφερειακές στρατηγικές, το ΕΠΑΝΕΚ, και τα ΠΕΠ έχουν οργανωθεί με βάση τις παραπάνω επενδυτικές προτεραιότητες. Ένας δεύτερος άξονας ευθυγράμμισης μπορεί να είναι η αξιολόγηση των εργαλείων άσκησης πολιτικής, που εκπονεί η ΓΓΕΤ, ώστε η λογική παρέμβασης να βασίζεται και να αξιοποιεί τα πιο αποτελεσματικά εργαλεία πολιτικής έρευνας και

καινοτομίας. Ειδικά για το 1α, υπάρχει και ο οδικός χάρτης των ερευνητικών υποδομών που πρέπει να συνδεθεί με τους στόχους των RIS3 για να τύχει χρηματοδότησης από τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Επίσης καθώς πολλές Περιφερειακές RIS3 προκρίνουν επενδυτικές δραστηριότητες σε ICT, επείγει η αναθεώρηση της Εθνικής Ψηφιακής Στρατηγικής που θα πρέπει να κρίνει ποιες από αυτές τις περιφερειακές δραστηριότητες πρέπει να ενταχθούν στην εθνική ψηφιακή στρατηγική.

4. Σχέδια δράσης: Οι περιφερειακές στρατηγικές περιλαμβάνουν σχέδια δράσης και προτάσεις για προσκλήσεις δράσεων που θα χρηματοδοτηθούν / υλοποιηθούν από το ΠΕΠ όσο και τα άλλα Ε.Π. Με το σκεπτικό αυτό έχουμε ζητήσει την οργάνωση των Σχεδίων Δράσης κατά Επενδυτική Προτεραιότητα και Τομέα Παρέμβασης. Η συνάρθρωση επομένως των Σχεδίων Δράσης των στρατηγικών μπορεί να γίνει με την οργάνωση τους κατά Επενδυτική Προτεραιότητα και Τομέα Προτεραιότητας. Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να υπάρξει για συγκέντρωση σε μεγάλες δράσεις.

5. Μέτρηση και διακυβέρνηση: Άξονας συνάρθρωσης στο πεδίο αυτό πρέπει να είναι ένα κοινό σύστημα δεικτών εκροής και αποτελέσματος, συμπεριλαμβανομένων των δεικτών που έχουν προταθεί από τα Ε.Π., των δεικτών που προτείνει το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, και άλλων διαθέσιμων δεικτών του Innovation Union Scoreboard και της Digital Agenda for Europe. Επίσης πρέπει να συμπεριληφθούν δείκτες που σχετίζονται με τις δράσεις του Κοινωνικού Ταμείου. Σχετικά με το σύστημα διακυβέρνησης, πρέπει να προβλεφθεί η υποστήριξη κάθε RIS3 από τεχνική γραμματεία διαχείρισης και η διάκρισή της από τις ΕΔΑ που θα έχουν την ευθύνη προκήρυξης των δράσεων των Ε.Π.

Οι επιλογές στη μέθοδο συνάρθρωσης θα επηρεάσουν τόσο την εθνική όσο και τις Περιφερειακές Στρατηγικές RIS3. Ενδεχόμενα να απαιτήσουν τροποποιήσεις των περιφερειακών στρατηγικών RIS3 και προσαρμογή της εθνικής στρατηγικής που είναι υπό διαμόρφωση. Στα τελικά κείμενα των στρατηγικών RIS3 που θα υποβληθούν προς έγκριση στην ΕΕ πρέπει να διευκρινίζεται ο τρόπος συνάρθρωσης εθνικής και περιφερειακών στρατηγικών χωρίς να απαιτείται η επαναδιατύπωση των περιφερειακών RIS3.